

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-8Sa/100/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3022200307
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Šmahovská
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:3022200307.2

Uznesenie

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/XX, XXX XX E., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, so sídlom Dukelská štvrť 941/10, 018 41 Dubnica nad Váhom, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, v konaní o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

I. Správny súd v Bratislave **z r u š u j e** uznesenie Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-8Sa/100/2022-104 zo dňa 23.08.2023.

II. Správny súd v Bratislave konanie **z a s t a v u j e**.

III. Vec bude **p o s t ú p e n á** Krajskej prokuratúre v Trenčíne po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania.

IV. Žiaden z účastníkov konania **n e m á** právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

10 BA-8Sa/100/2022

1. Podaním doručeným Krajskému súdu v Trenčíne dňa 22.09.2022 sa žalobca domáhal v zmysle § 262 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „SSP“), aby súd „zakázal žalovanému pokračovať v diskriminácii žalobcu programom zaobchádzania a uložil mu povinnosť bezodkladne odstrániť z programu zaobchádzania 3. a 4. vetu časti 1 (program zaobchádzania zo dňa 21.07.2022) a v časti 4. formu udržiavania kontaktu a okrem toho povinnosť udržiavať kontakt s bývalou manželkou, t.j. obnoviť stav pred zásahom.“ Zároveň žiadal uznesením v zmysle § 262 ods. 2 SSP určiť, že „vykonaním zápisu do aplikácie VVVT žalobcu v znení „...dozorcovia sú pripravení kedykoľvek klamať, keď im to vyhovuje...“, t.j. zanášaním súkromnej komunikácie žalobcu do informačných systémov ZVJS, zasiahol Ústav Dubnica do práva žalobcu na súkromie a práva na slobodu prejavu, čím sa dopustil nezákonného (iného) zásahu“.

2. Svoju žalobu žalobca odôvodnil tým, že Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, so sídlom Dukelská štvrť 941/10, 018 41 Dubnica nad Váhom, (ďalej aj ako „Ústav Dubnica“ alebo „ústav“), kde právoplatne vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody, mu dňa 21.07.2022 predložil na oboznámenie a podpis nový Program zaobchádzania vypracovaný na jeho osobu zo dňa 21.07.2022 (ďalej aj ako „nový Program zaobchádzania“). Žalobca namietal novourčené povinnosti, a žiadal obnoviť stav pred 21.07.2022. Žalobca okrem iného poukázal na ustanovenie § 26 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody (ďalej aj

ako „vyhláška č. 368/2008 Z.z.“), v zmysle ktorého nový program zaobchádzania určeným pedagógom je vypracovaný pri zmene stupňa stráženia, umiestnení odsúdeného do oddielu špecializovaného zaobchádzania a do oddielu s bezpečnostným režimom. Pri zmene diferenciacnej skupiny a trvalom premiestnení odsúdeného do iného ústavu v tom istom stupni stráženia sa program zaobchádzania aktualizuje podľa potreby. Žalobca vo svojom žalobnom návrhu uviedol, že na zmenu na nový program zaobchádzania nie je dôvod, nakoľko v Ústave Dubnica nebolo voči nemu vedené disciplinárne konanie, pretože neboli splnené zákonné predpoklady. Tým podľa jeho názoru došlo ku diskriminácii až formou perzekúcie, pričom ústav zasiahol aj do žalobcovho práva na súkromie a rodinný život, pretože v novom programe platnom od 21.07.2022 mu bola okrem iného uložená povinnosť udržiavať aj pravidelný kontakt s primárnou rodinou a s bývalou manželkou, s ktorou je právoplatne rozvedený od roku 2017, všetkými dostupnými formami a viesť k zodpovednosti vo vzťahu k nim, čím mala byť porušená zásada primeranosti a zároveň bol označený ako jedinec s hostilne zameranou osobnosťou. Poukázal tiež na skutočnosť, že údaje o žalobcovi, uvádzané v Programe zaobchádzania zo dňa 21.07.2022, boli spracúvané v rozpore so zásadou správnosti, úplnosti a aktuálnosti.

3. Vzhľadom na uvedené mal žalobca za nesporné, že takéto konanie Ústavu Dubnica, plynúce z nového Programu zaobchádzania zo dňa 21.07.2022, nenapĺňa zákonné znaky a nové podmienky a povinnosti z programu sú pokračovaním perzekúcie a represie na jeho osobu zo strany ústavu ako reakcia na podávanie tzv. infožiadostí v zmysle príslušného zákona (ohľadom platov a odmien vedúcich zamestnancov Ústavu Dubnica od 01.01.2017 do 31.05.2022) a sťažnosti na prevádzku ilegálnej kožnej ambulancie v ústave.

4. Zásahovú žalobu žalobca podal proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, pretože v danej veci má ísť podľa žalobcu o iný zásah ozbrojeného zboru (Zboru väzenskej a justičnej stráže), kde priamym pôvodcom zásahu je Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom ako súčasť Zboru väzenskej a justičnej stráže.

5. Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 15. novembra 2022, č.k.: 26Sa/9/2022-98 postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.11.2022.

6. Správny súd v Bratislave (ďalej aj ako „správny súd“) predovšetkým uvádza, že na základe zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o správnych súdoch“) sa zriadil Správny súd v Bratislave a výkon súdnictva vo veciach, v ktorých je daná právomoc správnych súdov, prešiel z Krajského súdu v Bratislave na Správny súd v Bratislave. Predmetná právna vec bola náhodným výberom dňa 02.06.2023 pridelená do samosudcovského oddelenia 15Sa a dňa 31.10.2023 bola z dôvodu zmeny personálneho obsadenia súdu sudcami prerozdelená do samosudcovského oddelenia 17Sa.

7. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

8. Podľa § 4 SSP, orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú

a) orgány štátnej správy;

b) orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje;

c) orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy;

d) právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy;

e) štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

9. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Podľa § 18 ods. 1 SSP, ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví; ak možno zistiť iný orgán, do ktorého právomoci vec patrí, správny súd mu vec po zastavení konania uznesením postúpi.

11. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zákon o ZVJS“), zbor organizačne tvorí

a) generálne riaditeľstvo,

b) ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len „ústav“).

12. Podľa § 2 ods. 2 zákona o ZVJS, generálne riaditeľstvo a ústavy zriaďuje a zrušuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

13. Podľa § 2 ods. 3 zákona o ZVJS, Generálne riaditeľstvo riadi a kontroluje ústavy.

14. Podľa § 2 ods. 4 zákona o ZVJS, ústavy vykonávajú svoju činnosť podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.

15. Podľa § 3 ods. 1 zákona o ZVJS, zbor je podriadený ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“). Kontrolu zboru vykonáva minister alebo ním poverené osoby. Na čele zboru je generálny riaditeľ, ktorého do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva minister. 2) Generálny riaditeľ za svoju činnosť zodpovedá ministrovi. Minister do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva aj námestníkov generálneho riaditeľa a ostatných príslušníkov zboru v jeho priamej riadiacej pôsobnosti. 2)

16. Podľa § 3 ods. 2 zákona o ZVJS na čele ústavu je riaditeľ, ktorého do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva generálny riaditeľ. 2) Riaditeľ ústavu za svoju činnosť zodpovedá generálnemu riaditeľovi.

17. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona o ZVJS, zbor v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody.

18. Podľa § 65da ods. 2 zákona o ZVJS, sťažnosť podľa tohto zákona je podanie obvineného, odsúdeného, blízkej osoby obvineného alebo odsúdeného a právneho zástupcu obvineného alebo odsúdeného (ďalej len „sťažovateľ“), ktorým sa domáha ochrany práv alebo právom chránených záujmov tohto obvineného alebo odsúdeného, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou organizačnej zložky zboru podľa § 2 ods. 1, a zároveň poukazuje na konkrétne nedostatky, ktorých odstránenie je v pôsobnosti organizačnej zložky zboru, najmä na porušenie právnych predpisov alebo vnútorných predpisov zboru.

19. Podľa § 65db ods. 1 zákona o ZVJS, na vybavenie sťažnosti je príslušný ústav, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, o ktorej sa sťažovateľ domnieva, že ňou boli porušené práva alebo právom chránené záujmy obvineného alebo odsúdeného. Ústav, ktorému je doručená sťažnosť sťažovateľa, na ktorej vybavenie nie je príslušný, postúpi túto sťažnosť príslušnému ústavu do desiatich pracovných dní od jej doručenia. Ak vznikne spor o tom, ktorý z ústavov je príslušný na vybavenie sťažnosti, ústav, v ktorom spor vznikol, sťažnosť najneskôr do desiatich pracovných dní odo dňa vzniku sporu postúpi generálnemu riaditeľstvu na rozhodnutie sporu o príslušnosť a zároveň o tom ústav písomne upovedomí sťažovateľa.

20. Podľa § 65di ods. 1 zákona o ZVJS, prešetrovaním sťažnosti sa zisťuje skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi alebo vnútornými predpismi zboru, ako aj príčiny vzniku zistených nedostatkov a ich následky.

21. Podľa § 11 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o VTOS“), zaobchádzanie s odsúdeným je súhrn aktivít, ktorých účelom je diferencovaným spôsobom zabezpečiť výkon práv a povinností podľa tohto zákona, podporovať a

rozvíjať zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti, úctu k iným, sebaúctu a pozitívny vzťah k rodine. Pri zaobchádzaní s odsúdeným sa dbá aj na obmedzovanie nepriaznivých vplyvov väzenského prostredia.

22. Podľa § 15 ods. 1 zákona o VTOS, na splnenie účelu zaobchádzania podľa § 11 určený pedagóg vypracuje pre odsúdeného program zaobchádzania.

23. Podľa § 15 ods. 2 zákona o VTOS, program zaobchádzania sa vypracúva pre každého odsúdeného; ak ide o odsúdeného so zvyškom trestu kratším ako deväť mesiacov, vypracujú sa krátkodobé ciele zaobchádzania.

24. Podľa § 15 ods. 3 zákona o VTOS, program zaobchádzania je súhrn aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného, jeho primerané správanie a hodnotovú orientáciu v súlade s právami a povinnosťami ustanovenými v tomto zákone a v iných všeobecne záväzných právnych predpisoch.

25. Podľa § 15 ods. 4 zákona o VTOS, program zaobchádzania ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štruktúrované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

26. Podľa § 96 zákona o VTOS, dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu.

27. Podľa § 26 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, účinnnej v rozhodnom čase do 31.12.2023, nový program zaobchádzania sa vypracuje pri zmene stupňa stráženia, umiestnení odsúdeného do oddielu špecializovaného zaobchádzania a do oddielu s bezpečnostným režimom. Pri zmene diferenciacnej skupiny a trvalom premiestnení odsúdeného do iného ústavu v tom istom stupni stráženia sa program zaobchádzania aktualizuje podľa potreby.

28. Podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“), pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu.

29. Podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre, prokurátor dozerá na to, aby v celách policajného zariadenia, v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie, ochranná výchova alebo detencia, boli držané alebo umiestnené osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

30. Podľa § 18 ods. 3 písm. a) zákona o prokuratúre, prokurátor je povinný vykonávať previerky zachovávania zákonnosti v miestach uvedených v odseku 1 alebo v odseku 2.

31. Podľa § 18 ods. 3 písm. c) zákona o prokuratúre, prokurátor je povinný písomným príkazom zrušiť rozhodnutie alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo odseku 2 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

32. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre, prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

33. Podľa § 47 ods. 1 zákona o prokuratúre, na vykonávanie dozoru nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená (§ 18), je príslušný krajský prokurátor a v rozsahu ním určenom jemu podriadení prokurátori.

34. Správny súd v Bratislave pred tým, než vec meritórne prejednal, skúmal právomoc konať vo veci žalobcu. Žalobca sa žalobou proti inému zásahu orgánu verejnej správy (v zmysle § 252 a nasl. SSP), domáhal, aby správny súd uložil Ústavu Dubnica prostredníctvom žalovaného zákaz

pokračovať v plnení povinností vyplývajúcich z prijatého Programu zaobchádzania na odsúdeného zo dňa 21.07.2022, obnoviť povinnosti pred dátumom 21.07.2022, nakoľko žalobca sa domnieva, že rozsiahlejšie nové povinnosti odo dňa 21.07.2022 sú reakciou kompetentných v ústave na podávanie tzv. infožiadostí v zmysle príslušného zákona (o výške plátov a odmien vedúcich zamestnancov Ústavu Dubnica za obdobie od 01.01.2017 do 31.05.2022) a sťažnosti na prevádzku kožnej ambulancie, resp. podozrivých odmien lekárke kožného oddelenia (poskytovateľ IGA Derma, s.r.o. nemal mať povolenie na prevádzku svojej ambulancie). Považuje ich za formu perzekúcie a represie voči svojej osobe, a uvádza, že na prísnejšie a rozsiahlejšie povinnosti nie je ani dôvod ani zákonné podmienky.

35. Žalobca, ako vyplýva z obsahu žaloby, bol do Ústavu Dubnica preradený dňa 07.06.2019 z dôvodu zmeny spôsobu výkonu trestu odňatia slobody zo stredného stupňa na minimálny stupeň stráženia na základe rozhodnutia Okresného súdu Trenčín pod sp. zn. 1Nt/73/2019, s poukazom na čo mu bol vypracovaný Plán zaobchádzania zo dňa 07.08.2019. Počas rozhodného obdobia takmer dvoch rokov do dňa 20.07.2022 žalobca nebol preradený do iného stupňa stráženia ani mu nebol uložený disciplinárny trest za disciplinárne previnenie, vypracovanie nového programu je podľa mienky žalobcu teda v rozpore s ustanovením § 26 ods. 3 vyhlášky č. 368/2008 Z.z., účinnej v znení do 31.12.2023. Zároveň mu boli uložené povinnosti, ktoré napáda z dôvodu porušenia zásady primeranosti, napríklad povinnosť udržiavať pravidelný kontakt s primárnou rodinou a s bývalou manželkou, s ktorou sa právoplatne rozviedol v roku 2017, a to všetkými dostupnými formami. Taktiež namieta, že ústav sa ho snaží vykresliť ako jedinca s hostilne zameranou osobnosťou, ktorú sa má prostredníctvom edukácie v zmysle navrhnutých podmienok v Programe zaobchádzania zo dňa 21.07.2022 snažiť eliminovať. Žalobca uvedené konanie vypracovaním nového programu zaobchádzania zo strany ústavu považuje za silne účelové, úmyselné a svojvoľné poškodzovanie jeho osobnostných práv.

36. Predpokladmi súdneho prieskumu a poskytnutia ochrany v správnom súdnictve je existencia rozhodnutia, opatrenia, iného zásahu orgánu verejnej správy, či nečinnosť orgánu verejnej správy v administratívnom konaní (ustanovenie § 3 SSP). Žalobou v zmysle § 252 ods. 1 alebo 2 SSP sa môže žalobca domáhať súdnej ochrany proti inému zásahu orgánu verejnej správy. Podľa § 255 ods. 2 SSP, ak ide o iný zásah ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru, je žalovaným ten orgán verejnej správy, ktorý takýto zbor riadi alebo ktorému je takýto zbor podriadený. Napriek tomu, že zákonodarca pamätal a v § 255 a nasl. SSP pripustil aj možnosť domáhať sa ochrany proti inému zásahu ozbrojeného zboru (teda aj voči konaniu zboru väzenskej a justičnej stráže), stále je pre poskytnutie súdnej ochrany v správnom súdnictve podľa uvedeného ustanovenia SSP potrebné, aby pri takomto zásahu ktorý žalobca žaluje, ozbrojený zbor vystupoval a mal postavenie orgánu verejnej správy.

37. Iný zásah vymedzený žalobcom vo svojej žalobe mal byť vykonaný zborom väzenskej a justičnej stráže v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom. Zákon o ZVJS v § 1 upravuje postavenie zboru, ako ozbrojeného zboru vykonávajúceho pôsobnosť vypočítanú v ustanovení § 4 písm. a) až t) zákona o ZVJS. Zbor je v zmysle § 3 zákona o ZVJS podriadený ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý je zároveň aj zriaďovateľom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom. Zbor plní predovšetkým funkcie na úseku výkonu trestu odňatia slobody a výkonu väzby [zbor zabezpečuje podľa § 4 písm. a) výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody, c) stráženie obvinených vo výkone väzby a odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a dozor a dohľad nad obvinenými a odsúdenými, e) penitenciárnu starostlivosť odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, m) zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre príslušníkov zboru, zamestnancov zboru, obvinených vo výkone väzby, odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a iné osoby].

38. Zbor podľa § 4 ods. 1 písm. u) zákona o ZVJS plní aj úlohy orgánu štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovuje zákon o ZVJS alebo osobitný predpis. Zákon o ZVJS neobsahuje ustanovenie, ktoré by upravovalo pre zbor úlohy na úseku štátnej správy. Osobitné predpisy, napr. zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov, zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 475/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 221/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov (príkladmo vypočítané v poznámke 5a) k ustanoveniu §

4 ods. 1 písm. u/ zákona o ZVJS), upravujú postavenie ZVJS, ako orgánu štátnej správy. ZVJS má postavenie orgánu štátnej správy, napr. ak vykonáva úkony správcu majetku štátu (podľa zákona č. 278/1993 Z.z.), ak vykonáva povinnosti na úseku sociálneho zabezpečenia príslušníkov ZVJS (podľa zákona č. 328/2002 Z.z.), ak vykonáva povinnosti na úseku ochrany pred požiarmi (podľa zákona č. 314/2001 Z.z.). Zbor je však primárne ozbrojeným zborom vykonávajúcim predovšetkým úlohy na úseku výkonu trestu odňatia slobody. Postavenie zboru, ako orgánu štátnej správy upravujú len osobitné zákony na základe normy upravenej v ustanovení § 4 ods. 1 písm. u) zákona o ZVJS. Zaradením tejto odkazovacej právnej normy na záver ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o ZVJS je nepochybne vyjadrená prioritná činnosť zboru, ako ozbrojeného zboru pri výkone činností vypočítaných v ustanovení § 4 ods. 1 písm. a) až t) zákona o ZVJS, a až druhotne ako orgánu štátnej správy podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. u) zákona o ZVJS v spojení s osobitnými predpismi.

39. Vzhľadom na uvedené tunajší súd opätovne zdôrazňuje, že predmetom tohto konania je žaloba žalobcu v zmysle § 252 a nasl. SSP, ktorú žalobca odôvodnil na tom skutkovom základe, že príslušníci zboru väzenskej a justičnej stráže v Ústave Dubnica, pri plnení svojich úloh vyplývajúcich z príslušného zákona, mu zmarili výkon jeho práva tým, že bez skutkových ako aj zákonných dôvodov na jeho osobu dňa 21.07.2022 vypracovali nový Program zaobchádzania, ktorý v porovnaní so starším Programom zaobchádzania zo dňa 07.08.2019 obsahuje širšie spektrum povinností, ktoré žalobca napáda, pretože má za to, že ústav Dubnica nové pravidlá vypracoval ako odvetu na podanie tzv. infožiadosti v zmysle príslušného zákona (ohľadom výšky plátov a odmien vedúcich zamestnancov ústavu za obdobie od 01.01.2019 do 31.05.2022) a podanie sťažnosti na prešetrenie prevádzky zriadenej kožnej ambulancie poskytovateľom IGA Derma, s.r.o. v priestoroch ústavu, čo považoval za formu perzekúcie a represie voči jeho osobe.

40. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že zbor pri uvedených úkonoch dotýkajúcich sa práv žalobcu nemal postavenie orgánu verejnej správy a neuplatňoval pri týchto úkonoch právomoc v oblasti verejnej správy, ale mal postavenie ozbrojeného zboru. Žalobou napadnuté konanie zboru má oporu a bolo realizované v rámci pôsobnosti zboru podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona o ZVJS v spojení s § 23 a nasl. Vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z.. Konanie a prípadné rozhodovanie zboru väzenskej a justičnej stráže (Ústav na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom) ako ozbrojeného zboru (nie ako orgánu verejnej správy) jednoznačne vyplýva aj z ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 zákona o VTOS, podľa ktorých zbor ako ozbrojený zbor zabezpečuje stráženie, dozor, dohľad a zaobchádzanie s odsúdenými a podmienky výkonu trestu a pri tejto činnosti je oprávnený odsúdenému vydávať príkazy a pokyny, uplatňovať obmedzenia podľa tohto zákona a používať donucovacie prostriedky v rozsahu a za podmienok ustanovených zákonom o ZVJS. Zbor teda uplatňoval v prípade opísanom žalobcom v jeho žalobe podľa zákona o VTOS svoju právomoc súvisiacu s výkonom trestu odňatia slobody v predmetnom zariadení.

41. Rozhodovanie zboru ako aj postup pri výkone svojej právomoci (v zmysle § 4 ods. 1 písm. a/ až t/ zákona o ZVJS), podľa zákona o VTOS ako osobitného vykonávacieho predpisu k Trestnému poriadku má základ v trestnom práve a je len pokračovaním trestného konania v jeho poslednej fáze, vo vykonávacom konaní zabezpečovaním výkonu trestu odňatia slobody odsúdených umiestnených v ÚVTOS. Pričom zmyslom trestného konania je spravodlivé potrestanie páchatel'ov trestných činov, zabránenie v ďalšej trestnej činnosti a náprava k vedeniu riadneho života. Avšak účelom správneho súdnictva je preskúmavanie zákonnosti aktov a postupov orgánov verejnej správy. Preskúmanie postupu a rozhodnutí zboru ako ozbrojeného zboru rozhodujúceho v trestnom konaní (v jeho poslednom štádiu) v rámci právomoci týkajúcej sa realizácie výkonu trestu odňatia slobody v správnom súdnictve, by bolo popretím zmyslu a účelu tak správneho ako aj trestného práva (k tomu Uznesenie ÚS SR I. ÚS 226/2017 z 03.05.2017). Postup zboru, ktorým sa zabezpečuje výkon trestu odňatia slobody žalobcu ako odsúdeného v ÚVTOS je postupom zákonom zmocnenej autority, ktorý nemá charakter individuálneho správneho aktu, a preto nepodlieha revízií riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov v správnom konaní ani preskúmaniu súdom.

42. Dodržiavanie zákona, ochrana pred nezákonnými zásahmi do práv osôb umiestnených vo výkone trestu odňatia slobody (a to aj práve osoby žalobcu), ako aj dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde je držaný žalobca ako osoba pozbavená osobnej slobody, je zákonom zverené do pôsobnosti prokuratúry podľa § 4 ods. 1 písm. b) v spojení s § 18 zákona o prokuratúre. V rámci vykonávania dozoru je prokurátor povinný podľa § 18 ods. 3 písm. a) zákona o prokuratúre vykonávať

previerky zachovávaní zákonnosti v ÚVTOS a podľa § 18 ods. 3 písm. c) zákona o prokuratúre je prokurátor povinný písomným príkazom zrušiť rozhodnutie alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov zboru alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

43. Právomoc správneho súdu nie je daná ani rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva, či aplikáciou európskeho a medzinárodného práva. Daná je právomoc prokuratúry vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti v predmetnom zariadení (v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom) a to predovšetkým zákonnou úpravou § 18 a § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre a § 96 zákona o VTOS, pričom prokurátor pri vykonávaní dozoru dozerá na to, aby sa vo výkone trestu rešpektovala ľudská dôstojnosť a dodržiaval Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Vychádzajúc z uvedeného žalobca môže svoje žiadosti predložiť príslušnému prokurátorovi podľa zákona o prokuratúre. Z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplývalo, že by musela byť vo veci ochrany práv odsúdeného poskytnutá ochrana výlučne v rámci správneho súdnictva a prostriedkami správneho súdnictva.

44. Skutočnosť, že so žalobcom musia organizačné jednotky ZVJS zaobchádzať tak, aby neboli porušené jeho ľudské práva, správny súd nespochybňuje. Avšak ani z čl. 46 ods. 2 ústavy nevyplýva povinnosť preskúmať žalobou napadnutý postup v rámci správneho súdnictva, keď aj ústava stanovuje ako základný predpoklad poskytnutia takejto súdnej ochrany existenciu rozhodnutia alebo postupu orgánu verejnej správy, ktorá v prejednávanej veci (ako bolo viac krát uvedené) absentuje. Pokiaľ ide o rozhodovacia prax českých správnych súdov, tunajší súd poukazuje na to, že táto vychádza z inej zákonnej úpravy postavenia ústavov na výkon trestu odňatia slobody v českom právnom poriadku, keď vnútroštátna právna úprava v Českej republike (na rozdiel od slovenskej) výslovne stanovuje postavenie ústavu ako správneho orgánu, keď zákon č. 555/1992 Sb. v platnom znení hneď v ust. § 1 ods. 3 stanovuje, že väzenský zbor je správnym orgánom (Vězeňská služba je správním úřadem a účetní jednotkou). Rozhodovacia činnosť správnych súdov v Českej republike teda vychádza priamo z dikcie zákona, že ide o správny orgán a teda je v zásade daná aj preskúmateľnosť rozhodnutí vydaných týmto subjektom v rámci správneho súdnictva. Rovnako správny súd uvádza, že z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplývalo, že by musela byť vo veci ochrany práv odsúdeného poskytnutá ochrana výlučne v rámci správneho súdnictva a prostriedkami správneho súdnictva. Závery vyslovené v tomto rozhodnutí vychádzajú z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, ktorý opakovane vyslovil záver ohľadne charakteru rozhodovania a statusu ústavov na výkon trestu odňatia slobody.

45. Skutočnosť, že namietaný postup zboru, môže žalobca na ochranu svojich práv napadnúť nie správnu žalobou, ale sťažnosťou, ktorú preskúma príslušný prokurátor v rámci jeho právomoci v zmysle § 18 zákona o prokuratúre svedčí aj znenie Príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky pod značkou IV/1 Spr 32/23/1000 z 23. januára 2024 o postupe prokurátora pri výkone dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach výkonu trestu odňatia slobody uverejneného v Zbierke služobných predpisov generálneho prokurátora Slovenskej republiky pod por. č. 3/2024 (ďalej iba ako „príkaz“); resp. predtým znenie príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 12. mája 2010, pod značkou IV Spr 157/09.

46. Podľa článku 4 ods. 1 písm. a) príkazu, príslušný prokurátor pri vykonávaní dozoru osobitne dozerá, aby boli dôsledne dodržiavané práva odsúdených osôb.

47. Podľa článku 5 ods. 3 príkazu, ak prokurátor pri vykonávaní dozoru zistí, že rozhodnutie, príkaz alebo opatrenie orgánu vykonávajúceho správu ústavu je v rozpore so zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, bezodkladne vydá príkaz podľa osobitného predpisu (§ 18 ods. 3 písm. c/ zákona č. 153/2001 Z. z.).

48. Podľa článku 5 ods. 5 príkazu, ak príslušný prokurátor pri vykonávaní dozoru zistí porušenie zákona alebo iného všeobecne záväzného právného predpisu, náprava ktorého nie je v jeho pôsobnosti alebo v pôsobnosti ústavu, predloží tieto zistenia nadriadenej prokuratúre so žiadosťou o vykonanie nápravy porušenia zákona alebo iného všeobecne záväzného právného predpisu. Súčasne požiada prostredníctvom Generálnej prokuratúry o zabezpečenie vykonania príslušných opatrení Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže.

49. Podľa článku 6 ods. 1 príkazu, ak príslušný prokurátor pri vykonávaní dozoru prijme sťažnosť odsúdenej osoby podanú na postup príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorý nie je trestným činom, sťažnosť postúpi na vybavenie a prijatie opatrení riaditeľovi ústavu alebo inému orgánu verejnej moci. Ak postup príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže uvedený v sťažnosti odsúdenej osoby má znaky trestného činu, sťažnosť postúpi na vybavenie príslušnému krajskému prokurátorovi a prokurátorovi krajskej prokuratúry podľa osobitného predpisu (§ 46 ods. 7 až 9 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení zákona č. 6/2019 Z. z.).

50. Správny súd v uvedenej súvislosti poukazuje aj na korešpondujúce závery Najvyššieho súdu SR prijaté v obdobných veciach, (napr. sp.zn. 4Sžo/7/2016, 6Sžo/155/2015, 3Sžo/140/2015, 7Sžo/275/2015) ako aj závery Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 278/2017 zo dňa 24. mája 2017 vyslovil, že: „Dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor [§ 96 zákona č. 475/2005 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 písm. b) zákona o prokuratúre]. Príslušný prokurátor dozerá na to, aby sa vo výkone trestu odňatia slobody dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, a jednotlivé prostriedky, resp. nástroje, ktorými prokurátor disponuje pri výkone tohto dozoru, vyplývajú zo zákonných ustanovení § 18 zákona o prokuratúre, konkrétne § 18 ods. 3 písm. c) zákona o prokuratúre, a teda povinnosť písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov zboru alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom...Taktiež nie je možné opomenúť § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre, v zmysle ktorého prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu a je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení.“ (v tomto prípade sťažovateľ neúspešne namietal porušenie svojich základných práv pri zastavení konania o podanej správnej žalobe správnym súdom a postúpením veci na Krajskú prokuratúru v Trnave pri preskúmaní rozhodnutia pedagóga vypracovaním Programu zaobchádzania zo 17. júla 2015 a z 18. marca 2016).

51. Správny súd v Bratislave konštatujúc nedostatok svojej právomoci konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená Krajskej prokuratúre v Trenčíne (§ 18 ods. 1 SSP).

52. Na záver správny súd zdôrazňuje, že uvedené závery nespôsobujú stav denegatio iustitiae, najmä z toho dôvodu, že právny poriadok poskytuje žalobcovi ochranu iným štátnym orgánom, a to prokuratúrou v súlade so zákonom č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

53. Správny súd ďalej uvádza, že uznesením Správneho súdu v Bratislave č.k. BA-8Sa/100/2022-104 zo dňa 23.08.2023, vyššia súdna úradníčka nepriznala žalobcovi oslobodenie od súdneho poplatku za žalobu zo dňa 21.09.2022. Proti uvedenému uzneseniu vyššej súdnej úradníčky tunajšieho súdu podal žalobca včas sťažnosť. Správny súd uznesenie vyššej súdnej úradníčky č.k. BA-8Sa/100/2022-104 zo dňa 23.08.2023 na základe podanej sťažnosti zrušil, vzhľadom na nedostatok právomoci správneho súdu konať v predmetnej veci žalobcu. Preto nemohlo byť vydané tunajším súdom ani napadnuté uznesenie a z tohto dôvodu ho bolo potrebné podľa § 161 ods. 2 SSP zrušiť.

54. O náhrade trov konania správny súd rozhodoval podľa § 170 písm. b) SSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie bolo zastavené.

Poučenie:

2 BA-8Sa/100/2022

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustná kasačná sťažnosť (§ 439 ods. 2 písm. d/ SPP).